

№ 1770

№ 1770
w/g
Всe Гiм

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

1934 год

Д. К. З.

УКРКУРПУР

У С С Р

Курорт

Харківське

КУРОРТНАЯ ПУТЕВКА № 376

Курорт Одесса Хаджебей Санаторий

с 30-Х/11 29-Х/11

Нач. Уркурупура

Фамилия

Иванов Г. П.

Арендатор

Х. М. З.

Без печати, обозначения арендатора и фамилии
большого курортная путевка не действительна. Во-
вторых, курортную путевку другим лицам не
разрешения на это организации запрещается.
Курорт по ст. Одесса-Галицкая

Представитель против вокзала
Для получения путевки необходимо включить
спонсорской комиссии. Противоположные и не
показанные возвращаются обратно.

ПУТЕВКА НЕ ДЕЙСТВИТЕЛЬНА ТОЛЬКО ДЛЯ РАБОЧЕГО
(не на сборе)

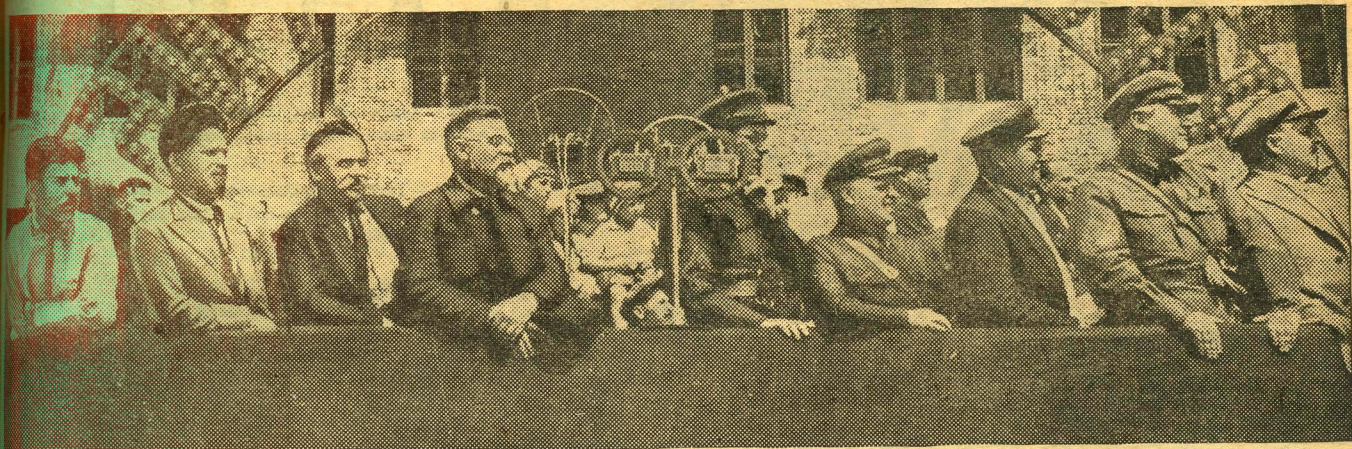
1021

15 ТРАВНЯ
№ 9 — 1934

ХАРКІВ

ВУЛ. КАРЛА ЛІБКНЕХТА, 11

Трибуна уряду УСРР підчас травневої демонстрації у Харкові. Зліва направо: П. П. Постишев, П. Любченко, гість з Франції член Виконкому Комінтерна Т. Монмусо, Г. І. Петровський, Й. Якір, Ст. Косіор, Бауман (секретар Середазійського Бюро ЦК ВКП(б)), В. Балицький і В. Затонський

ПЕРШОТРАВЕНЬ У ХАРКОВІ

Робітничі демонстрації проходять через майдан Дзержинського

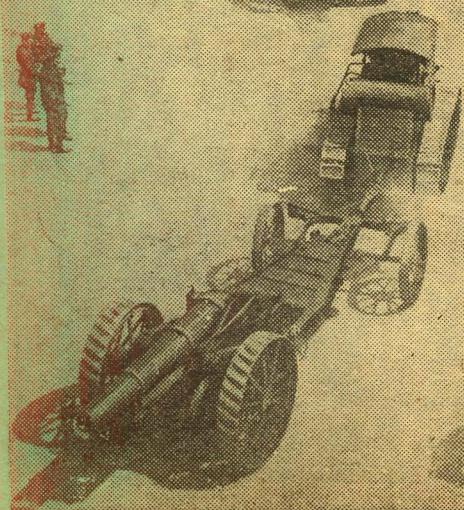
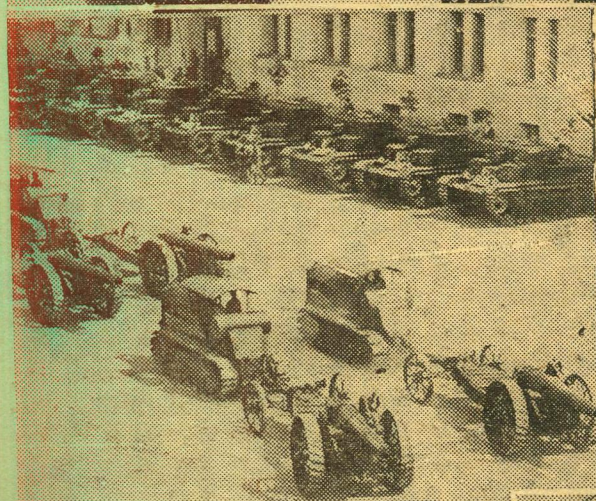
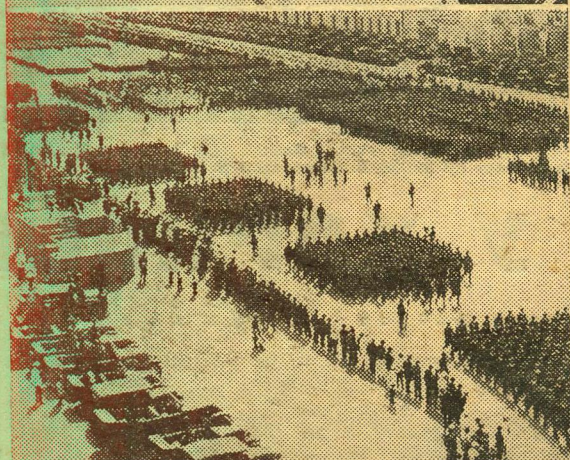
ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

РАДІСНА СОНЯЧНА МАЇВКА

ЛІВОРУЧ — Харківські дошкільнята вітають уряд. Червоноармійські частини проходять урочистим маршем. Червона артилерія на параді.

ПРАВОРУЧ — Танки в Харківському міському парку. Військовий парад на майдані Дзержинського. Червоноармійці під час виглошення урочистої обітниці.

С В О І

Цього вечора учитель Цончев вийшов на вулицю. Йому хотілося востаннє обійти парки над селом. Не тому, що мав якийсь особливий спогади і не тому, що було йому дуже сумно за чимось. Перший його учительський рік у цьому селі минув самотньо й мовчазно. Як було протилежно тому, як він уявляв собі свою майбутню промислову діяльність. З офіційними особами і з сільськими куркулями він не хотів дружити, з селянами уникав заходити в розмову. Так він став самотній і навчився говорити обережно й мало.

Ухвалили не держати його — вважали за недосить благонадійного. Через п'ять-два він пішов собі. Все ж таки, щось йому було дуже мило, якесь глибока туга стискала його серце. Це не було тремтіння неподільного кохання, це почуття уболівання до когось. Парки були пустельні, порослі де-не-де сідом та кущами — природа не була така, що приваблювала його.

Він увійшов у глибокий рівчак, видобуваний струмками, і рушив помаленьку. Думав про свою господиню, малу, смуглу жінку і про повсякчасне її бажання, якось догодити йому. Він з усього був задоволений, але жінка наче соромилася того, що бере з нього 300 левів на місяць, а дає йому лише одну кімнату, з мазаною долівкою і малим віконечком на чотири шибки... Проходили картини і випадки з шкільного життя. Він любив дітей — малі блискучі очі, що цілу годину уп'явшись дивилися йому у вічі і стежили за кожним кроком і кожним рухом його руки. Вони були дуже обірвані, брудні і занедбані. Іноді ясно бачив пропасницю голоду і недоїдання на безкровних, тремтливих щоках. Добре розумів боязкість і паніку, коли вони приходили невідгодуваними до школи, тремлячі, як малі курчата.

Вони не вчилися; вони лише дружили один рік і за цю душевну і щирію приязнь він розповів їм безліч цікавих оповідань і розкрив їм багато чудових і цікавих речей. Вони складали вже склади на останніх сторінках букварів і розуміли таємницю з складання в межах перших двох десятків. В душі йому запало зернятко добрих спогадів і він тепер проклинав муку близької розлуки з дітьми.

Ні! З дітьми було щось інше особливіше, важливіше неусвідомлене, невинчене достатньо. Мине час. Він помучиться поки дасть собі звіт про все, що радує його й гнітить, почуття очистяться і він побачить, чому було таке чудне становище і де його причина.

Перед ним виросла чорна шапка і через деякий час на обрії з'явилася молоде подружжя. Чоловік був стрункий і тонкий, з ледве помітними вусиками, жінка низька й повна, пригорала до грудей дитину закутану в червону вовняну ряднину. Було свято і вони поверталися з гостей із сусіднього села. Цончев м'яв сірий кашкет лівою рукою, а правою розмахував тоненькою вербовою паличкою. Порядок його думок, повернувся, переломився і набрав іншого несподіваного напрямку. На пагорку він зупи-

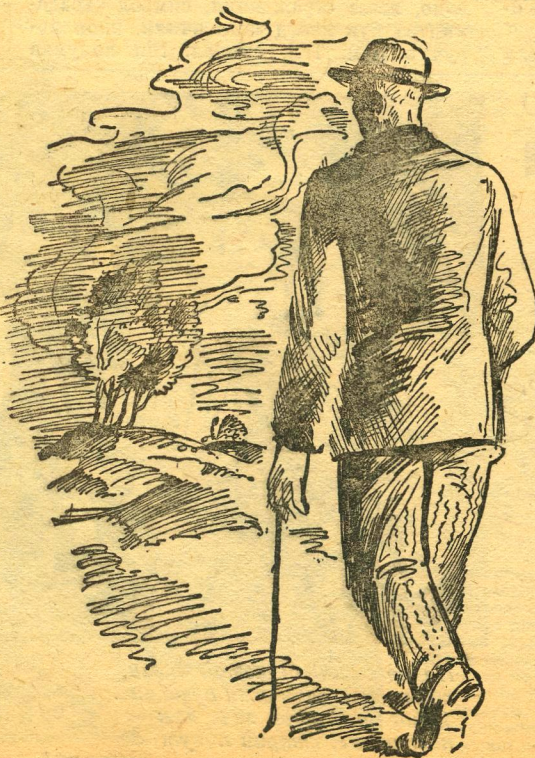
ГЕОРГІЙ КАРОСЛАВОВ (народ. 1904 р.) сучасний болгарський революційний письменник. Короткий час був учителем на селі, потім студентом агрономічного факультету, звідки його виключено за активну участь у студентському рухові. Отже перебуваючи під переслідуванням з боку уряду і позбавлений змоги на батьківщині в Болгарії закінчити вищу школу, — він емігрував до Чехословаччини. В Празі Карославов продовжував студії у вищій с.-г. школі.

Карославов брав активну участь у болгарській революційній і пролетарській пресі „Наши дни“, „Вердіна“, „Новини“, „Єдинство“, „Студенська Трибуна“, „Роботнически Літературен Фронт“ тощо).

Перу Георгія Карославова належить ряд книг як от: „Улицниці“ (1926) — оповідання, „Кавала плаче“ (1927) і „Спожилов“ (1931 — репортажний роман з життя мулярів. За останній час Георгій Карославов випустив ще кілька нових книг, між ними „Селпор“. Тематика його творів — життя сільської інтелігенції, революційна боротьба робітників і незаможного селянства.

нівся, глянув навкруги і рушив назад, але вже іншою зарослою стежкою в напрямі до нових виноградників, що над селом.

Він хотів був обминути це місце. Йому наче було байдуже, але насправді хотілося поради з підв'язаних, обкопаних і почиєних рядів виноградної лози. Він пішов. Довкола було безлюдно й пусто, як і там серед сходів пшениці. Несподівано над сирими стовпами і зеленими лозами підвелася зігнута кістлява постать діда Петіо Петрова. Дід Петіо наставив долоню над своїми ма-

... Довкола було безлюдно і пусто...

Мал. А. Гороховцева

лими запаленими очима, моргнув і сказав:

— Добрий вечір. Це ти, учителю?

— Я, дїду Петію.

— Іди сюди, іди подивлюся, чи живий ти, чи здоровий?

— Здоровий, дїду Петію. А ти, як ся маєш?

— Хвала богові, ще топчу ґрішину...

Цончев не знав чи плаксива це була чи звичайна стареча відповідь. Він замовк, трохи засмучений і ніяковий. Старий втратив підчас повстання селян-бідарів свого єдиного сина — вчителя основної школи. Про нього багато говорив, але слабо розумів його історію. Великодними святами показали йому в колі молоді струнку дівчину в учнівській беретці. Це була старша дочка забитого, учениця передостаннього класу гімназії. Мати була так само вчителька, але її звільнили одразу ж і назавжди, як дружину розбійника. Цончев зустрічав її кілька разів, але лише так, вдалеку. Кажали, що раніше вона була заклата ідейна супротивниця чоловіка, але після його смерті стала фанатичною комуністкою й одверто поширювала на селі усі робітничі газети й журнали.

Думав, що дід Петію багато заплатив за синову смерть, думав, що він постарів. Цончев знав його все таким згорбленим, сухим і замисленим. Але не мовчазний був старий. Він показав виноградник.

— Ось треба його ще раз оббризкати. Спека велика, час минає, все мені здається, що піде дощ. Оббризкувати нікому. Треба знову гроші платити. Хай прийде Цецка, вона уміє полоти ряди, а я й на це непридатний.

— Так, старий, ти вже, — тихо відповів учитель і погляд його шоринув у далені. Останні соняшні промені безсилі й м'які падали непомітно на прозорі тіні речей і швидко танули. Поволі старий відкрив свої болі і пережиті страждання. Учителю слухав, уміло спрямовуючи розмову на вбивство сина. За що його ввіймали і одвели до міста — старий не знав, чи не міг собі з'ясувати. Там було страшно. Одного парубка викинули з третього поверху управління. Він ударився об телефонні дроти і впав на землю спотворений. Наступної ночі черга доходила до його сина. Але він спустився через вікно і втік. Утік під градом кулі. Добіг до лісу і відтоді почалися муки цілої родини. Тричі діда Петію катували, щоб виказав його.

— Витримає, сину, — сказав він, — і витримає більше душею, як тілом. Ех, думав собі я, — хай стратять мене, я старий, час уже, адже без мене не прийде кінець світу... Хай лише він залишиться, хай убережеться, хай заціліє... — Старий набрав духу з якоюсь безсиллям і похитав своєю силою го овою.

— Ні, убили його. І не чекаючи на запитання продовжував: — Убили його наприкінці великого посту, після того, як цілу зиму переховувався по льохах. Забили його, як звіря, як розбійника застрелили. Було мені шкода його, його молодості, але ще більше шкода було невістки і внучат. Минув час, ось вони підросли і я примирився, звик.

Людина зникає до всього, а як не може зникнути, умирає і, значить, кінчаються його муки й страждання. Дивись, я витримав, але то-чуть мене одне, одне не дає мені спокою...

Учитель чекав, але про це одне старий наче не міг сказати за раз кількома словами.

Синій, ледве помітний присмерк легко зник. Пагорки потемніли, зелені виноградні кущі тьмяно окреслювалися, наче зібрали всю темряву, що вгала ввечері між їхніми рядами. Дикий голуб затріпотів у гілках крайнього горіха й полетів.

— Найперше, — почав здалеку дід Петію, — ніхто нічого про нього не говорив. А який говорилося щось між іншим, то неодмінно треба, щоб було погане. Інакше — борони тебе боже. Але люди, очевидно, не мали чого поганого говорити про сина й мовчали. Ех, знайшлися такі, що хотіли догодити його убивцям, або негідникам, що лаяли і вишкіряли зуби, але їхні слова були на вітер і ніхто їх не слухав. А все ж таки, розбійник кажуть. Оце мене гнітило. Мучило мене. Якщо справді розбійник, думав собі, піду з світу із замкненим серцем... А який же він розбійник... за правду... за бідних... Дивився на невістку: зітхає, плаче, жаліє його. Виростила Це-чка поїхала до міста вчитися, боявся я, щоб не повернула її звідти, скажуть, що вона дитина розбійника. Ні! Коли прийде: — Мамо, таткові книжки, мамо, таткові листи — все прибирає, все ховає... Одного разу брала його портрет. Покажу його, каже, товаришкам, хотять його бачити... Я слухав і слюзи лилися від радості й жалю. Помер, кажу, за добро до бідних людей, помер... Багато хотіло привітати мене, багато дивилося, хотіло сказати щось співчутливе, але не сміли. А минулого року в одній газеті з'явився і його портрет...

... Увійшли в село. Голова учителя

... а який же він розбійник, коли нікому лиха не робив...

макітрилася від думок, він почував якесь болоче непорозуміння, що залазило йому в груди і свідомість мутніла й зникла. Порожнеча в серці, що як куля мучила його трохи раніше, по-малу замінювалася на щось близьке, дороге. Це було нове для нього. Не тому, що був чужий цим жахом. Але він знав їх більше теоретично, з книжок, з третіх і четвертих уст. Охопила злість. Цілий рік страх держав його далеко від стосовання, в якому він був, як свій. Ось воно, живе страждання, символ страданництва був перед його очима, ішов поруч з ним. Так, символ. Він подумав

над цим словом і завважив, що воно на своєму місці.

Скільки ж бо сумнівів розідало його, Петіюву старечу свисть. (кількі важких сумнівів, поки побачив на власні очі, почув від інших, поки впевнився, що син його був мучеником і борцем за щастя людства.

Дійшли до майдану, де треба було розходитися. Старий затремтів і соромливо сказав:

— Ходім до нас? Га!?

— Йдімо, — відповів Цончев.

— Поночі, не побачать тебе...

— Хто? Хай дивляться. Хай усі виходять...

Він сказав це таким рішучим тоном з такою певністю, що старий задихнувся від схвилювання.

— Свої ми, сину, не думай, що ми не знали цього, але не було як... Прийде чоловік, який не є, звідки не є, ми його визнаємо і якщо наш — любимо нам дивитися на нього, що він тут, хочі не можемо зібратися, поговорити... — Дід Петію тремтів. — І невістка зрадіє, коли прийде до дому... Роки, сину... поріг нашої хати немов чумний. Якщо хто

переступить його, то все за ділом, все нашвидку. Знаю я, що прийде час, випустять людей і скажуть тоді те, що в них на серці... Але я... чи буду живий тоді...

— Будеш, діду Петію, будеш...

Старий похитав недовірко, але радісно головою і пішов енергійніше й певніше. Серце його тріпотіло з гордо-щів незнаних, дужих, відживних...

Переклав з болгарської —

М. ІВАШУРА.

О. Л. ВОВЧЕНКО БІЛЯ ВІТРИНИ

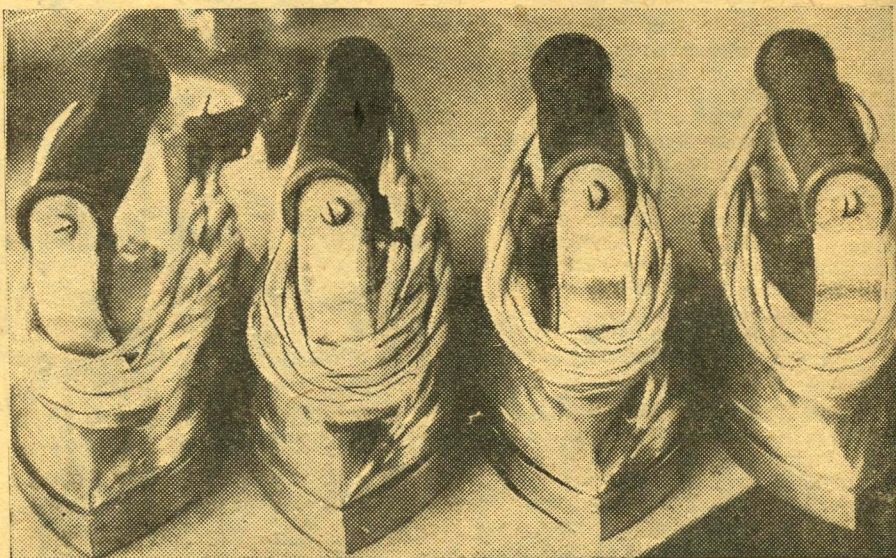
Утюги! Утюги!! Утюги!!!
Скільки похму ості в слові!..
Сухотнаболотянність пралень-могил
і чадом отруєні голови.

Убивали не раз утюгом
і не різ утюгом пропивали.
Рабським знаряддям вважали його,
як вважали рабинею пралю..

Я до музею здав би той утюг
чавунний, з написом суворим:
„Се пам'ятник знущання і наруг,
жіночому прокляття Вчора“.

...Та ось вітрина гасить гнів,
поймаю я на хвилі-радість:
струнка стоїть шерега утюгів,
немов дредноутів ескадра.

Блискучі, як весняні дні,
привітні як обличчя друга...
Ах, утюги! електро-молоді —
ви кличете помолодіти вдруге.

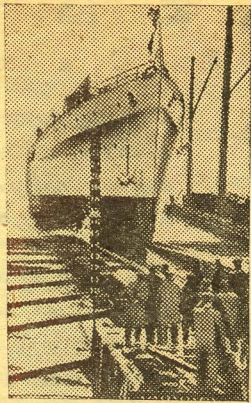
На простині білястий океан,
попливете гарячими путями...
Ясної долі щиро зичу вам —
печіть же, старий побут до
нестями!

Утюги! Електро-утюги!
До чого ж поетичне слово!
Отак згадав — не шкода й ніг:
пішов би подивитись знову...

Всесвітня ілюстрація

АНГЛІЯ

Розгін. В Японії ця дата вже має свою характерну назву "день 1935 року". Скликання конференції морських сил, яка має встановити "дальших озброєнь", викликає тріпоті учасників — Японію і США розвивають свій морський флот до рівня дозволеного по-договорами між імперіалістичних суверенів воліє прийти до цієї з переважним числом озброєних суден, щоб вирішити питання про пере-поділ сил на свою користь. Зокрема, гарячковим озброєнням легких крейсерів намагається зберегти за собою формально втрачену пер-сть. На ділі англійський флот і зараз ще набагато пе-ршіше морські сили США. Значний розгін в останні роки англійське адміралтей-ство прагне закріпити цю пе-рвагу.

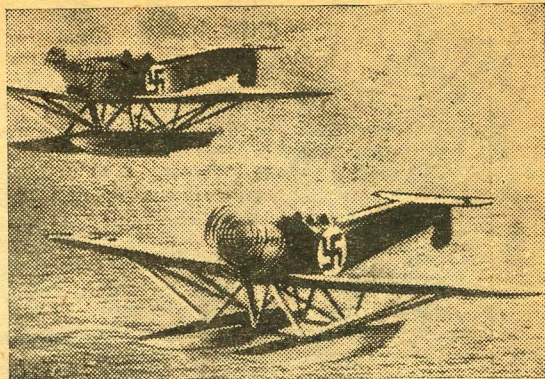

На першому фото: спущений в лютому 1934 року англійський крейсер "Аретуза" місткістю 5200 тонн і (нижче фото) весняні маневри середземної ескадри під Гібралтаром.

ФІНЛЯНДІЯ

Повітряна поліція. Наслідуючи приклад англійської поліції, фінляндська буржуазія вирішила обзавестися всіма новітніми технічними засобами для боротьби з робітничим рухом. Нещодавно фашистська бойова організація "шюкор" бучно відсвяткувала ви-літ двох аеропланів, спеціально призначених для поліційних дій. Літаки ці мають дуже невелику посадну швидкість. Їх озброєння складається з двох кулеметів і одної легкої скорострільної гармати. Опізнальним знаком служить фашистська свастика.

"Шуковна спадщина" Ставицького. Три місяці поліційного слідства аж ні трохи не розвіяли атмосферу збентеженого очікування нових викрит-

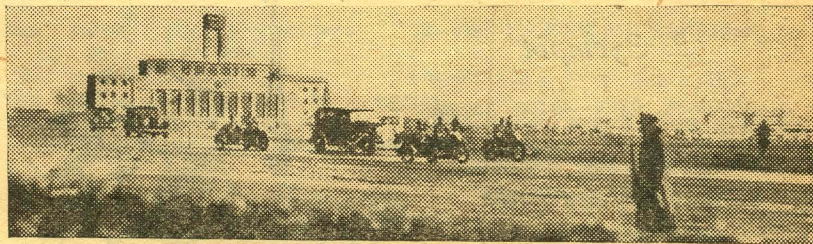
тів. Дарма що слідча влада докладає всіх сил, щоб сховати кінці в воду, мимоволі ви-пливають на поверхню додат-кові імена співучасників гені-

ФРАНЦІЯ

ального афериста. Крім сановних осіб третьої республіки, тут багато і звичайних злодіїв і картярів, серед яких розпочинав свою кар'єру Ставицький. Саме за цю публіку і взялася останнім часом поліція, намагаючись у кримінальних сенсаціях потопити політичний зміст справи. Численні арешти обминають великих тузів, проти яких є достатні компрометаційні матеріали.

На фото — група давніх друзів Ставицького, шулерів з ігорних домів, привезених до Парижу і спроведжених у поліційних авто до тюрми.

МАНЧЖОУ

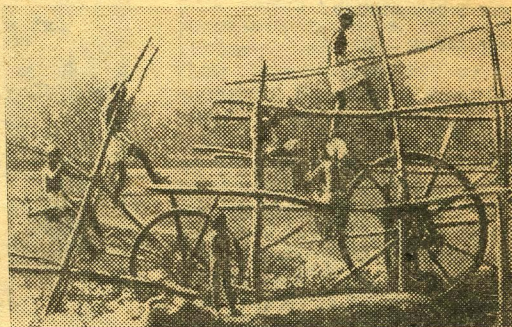
Переляк. З наближенням дати 1 березня хвилювання росло. Призначена на цей день коронація Пу-І обіцяла принести японським режисерам несподівані сюрпризи. Пливли чутки про готовані замаху від китайської людно-сті, що хотіла таким своєрідним способом відзначити про-голошення "улюбленим мо-нархом" нової конституції. Для "сина неба" збудовано спе-ціальна авто, стіни якого ви-кладено масивними залізними плитами. Процесію відкривали

японські танкетки, по боках сновигали поліційні мотоцик-ли, а в ар'єргарді мчала ка-валерія. На саму церемонію коронування допущено тільки кілька сот осіб, при чім всіх китайців, навіть так званих

"міністрів" Манчжоу-Го пиль-но обшукувано.

На фото: Пу-І в бліндіро-ваному авто, в оточенні япон-ських радників, вирушає пу-стинними вулицями Чаньчуня до "храма неба".

ІНДІЯ

Символічна картина. Сплетіння дерев'яних коліс і не-виструганих палиць, з'єднаних іржавими цвяхами, відоме під назвою "чудового колеса", здавна вживається в Індії для осушення болотних місцевос-тей. Ця нехитра маши-а, про яку згадується вже в літера-турних пам'ятниках Х сторіччя, збереглася непорушною до ни-

ншнього часу. Англійські ко-лонізатори, що люблять на-хвалитися своїми заслугами в справі "індустріалізації" Індії, хочоче мріють з такими за-лишками допотопної куль-тури. Ніякий бо екскаватор не може конкурувати з технічним примітивом, обслуговуваним дармовою працею індійських рабів.

ГРЕЦІЯ

Голодний страйк. Три до-ві пролежали вони на бруку, під холодним пронизливим дощем. Група афінських шо-ферів вирішила таким при-родним показом своїх злид-нів розчулити серця хазяїв.

Страйк голоду і пасивної не-покори не дав бажаного ефек-ту. Тільки згодом, загальний виступ всіх афінських шо-ферів під керівництвом рево-люційних профорганізацій зму-сив хазяїв п тина поступки.

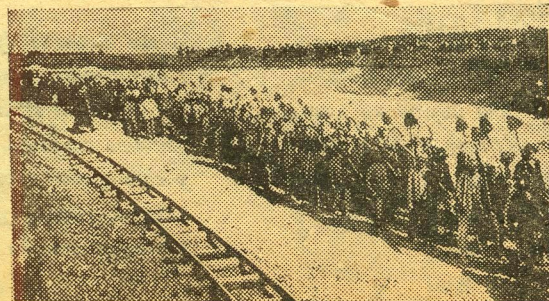

НІМЕЦЧИНА

Короткочасна радість. Звернувши роботу після ба-гато років змушеного нероб-ства — велика радість дня зне-преної в своїх силах людини. Три тисячі зібраних з усіх кін-ців Німеччини безробітних з-розгортували "стажем" голо-двання були спрямовані на залучове будівництво в районі австрійського кордону. Ней-мовірний рекламний галас су-проводжував цей надто скоом-ний початок обіцяних громад-ських робіт. Надання квалифі-кованим робітникам — майс-трам, слюсарям, токарям — ро-боти звичайних землекопів розлисувалось як величезне го-ділляння. Ніде, звісно, не-згадувалось про те, що "оша-

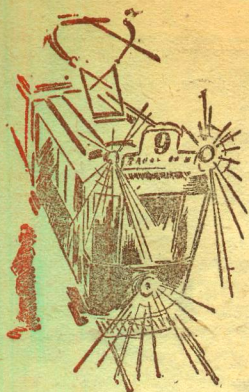
сливлені" безробітні не мали змоги навіть елементарно про-харчуватися на свій заробіток, що не перевищував однієї марки (близько 40 копійок) на день.

На фото: перша партія ро-бітників з кирками і лопатами вирушає в табір Унтергахінг, де розпочалося спорудження серед болота стратегічного шосе.

І Г О Р М У Р А Т О В МАРКА ДЕВ'ЯТЬ

М а л ю н к и х у д. Л. С и д о р о в а

1. Зупинка

Торопко минають перехожі
і задумано, повз ліхтарі — на них,
на мережива чавунні огорожі
м'яко пгдає грудневий сніг.

А на тютюарі, як у люстрі
плямою хитається ліхтар.

Мчать трамваї жовті і назустріч —
промені немружливі авта.

Блимаючи — волохатий Харків
з віхоли вогнями вирина.
— Он пливе моя дев'ята марка
сніжна вся, білява, чепурна...

2. Зустріч

— Кондуктор, будь ласка, квитка —
і на мене
над рудим кашне, спід вій густих
всміхаються очі темно зелені
і голос: „одержуйте“...

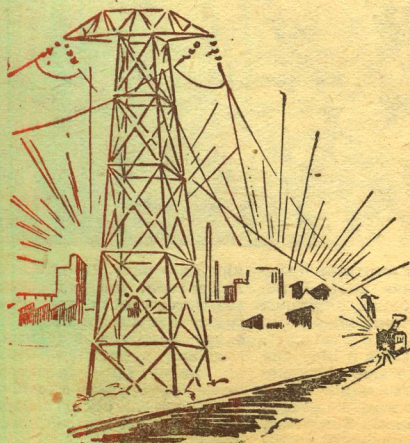
— Олю! ти?

ми сіли поруч. Балакали, наче
у школі, в перерві, в кутку червоному,
хоча заважало рипіння вагону
й настирливий голос:

— „кондуктор здачі“.

І все таки тепло!

І все таки гарно!

(зустрічних трамваїв дзвінки
бренчать)

— Ти зараз куди?

— На завод! Я в ливарному
працюю...

— А в мене знаєш дівча...
маленьке таке, а все розумів!!!
Оце їй везу піонерську краватку...

М'яко світилися очі під віями
колееса чеканили
заучені такти...

3. Подихай на вікно

— Подихай на вікно
і в просвіт подивись,
Як місто виростає
в шир, у вись,
Як асфальтують вулиці
і ватра

кривими омахами
облизувє казан,
як в'ється прапор
над новим театром,
Як сад росте обабіч.

Я сказав —

— Подихай на вікно
і подивись у просвіт.
Як чепурнішає

знайомих вулиць простір,
як лагідно світлішають вітрини,
як весело робочі йдуть на зміну...

— Диму кола молодого

Над „Серпом і Молотом“
димарі загрозливі
Паровозного,
Моргнуло вікно мені
поважного „променя“.

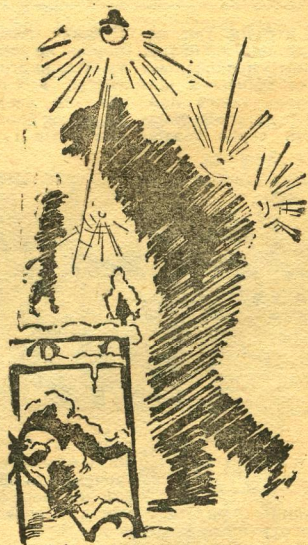
Світло і дружньо
всміхаються тобі й мені
корпуси потужні
ХЕМЗ'у і турбінного.

Біля свого вокзалу
Трамвай заводить пісню
— І тут вона й сказала:
„Старі квитки недійсні!“

4. До причалу.

Крізь темряву, крізь куряву біляву
Дев'ята марка плине до причалу.

І не дивуються здуплавлі дерева
І не дивуються старі дороги
Присутності мандруючого світла.
Перебалакують все нотами дзвінками
Ледве тремтячі лінії дротяні,
Що звідси таємничим, невловимим,
безперебійним струменем розмов
крізь пустирі, крізь глейкуватий морок
зв'язали електро-бетонне місто
із кожним подихом новітнього
гіганта.

А він пливе із куряви назустріч
І випливаючи простяг могутні руки;
Як журавлі гігантські небувалі
стоять сталеві сплетіння по коліна
у синювато-жовтому снігу,
підтримують вузол дзвінких артерій,
що ними мчить до Ха-Те-Зе
з Есхару
напружена, тонка рушійна сила.

Н О В Е Л А М И К О Л И Б Р И Л Я П О Р Т Р Е Т Ф Е Д Е Р А Т А

1. ТЕЛЕФОННА РОЗМОВА.

Париж. Монмартр. Квартира художника Дюваль. Відкинувшись в кріслі Дюваль зняв телефонну трубку.

— Так, це я — Шарль. Я не заходив до тебе, моя маленька Анрієт, цілих два дні, бо зайнятий був ділом. Ти розумієш, — несподіваним ділом. Саме того дня, коли я вирішив продавати найдорожче, що залишилось у мене (крім тебе), — мою мистецьку бібліотеку, я отримав замовлення. Ти відчуваєш це слово: замовлення. Я майже забув його. Воно брешить для мене новою музикою. І оце вже два дні я бігаю, шукаю натурника.

Що? Так, натурально, пропозицій теор більш, ніж досить. Одверто кажучи, мені вже якось майнула думка — чи не доведеться колись стати за натурника до щасливішого колеги. Адже ти сама кажеш, що в мене, чорт візьми, — Дюваль машинально розглянув вуса, — профіль принца Мюрата і очі Фігаро. Тра-ла-ла! Ти бачиш-я повеселишав.

— Алло! Не чую. Справді, я забрів в іншу тему. Натурника я все ж знайшов. Типаж, наче спеціально створений для цієї теми.

— Що? Ах, я чудака, слово честі. Набалакав мабуть на два франки за телефонною таксою і досі не розповів про яку. Все це, моя маленька, від деякого піднесення. Так ось. На правду — нема не дуже мені по душі. Але що робити! «Я беру своє добро там, де знайду його», — мовляв старий Мольєр. Тим паче при моїх бюджетних ресурсах.

Отже тема — «Комунар на колінах».

Що? Згоден. Наперед згоден з усіма твоїми заперченнями, моя любва. Вона випадає, ця тема, з мого звичайного, так мовити, репертура. Та вже кінець — вирішено. — Дюваль категоричним жестом потряс рукою. — Я мушу заробити. А цей каналія, мій замовник, вимагає дати йому комунара під стіною і щоб він благав милості під ногами в версальського офіцера. І не малюйте, — він каже, — генерала! Мені не потрібен тут Галіфе. Нехай це буде звичайний сержант. То більше знавченою буде ролія комунара».

Признаюся, мені хотілося показати йому на двері, цьому фертику з банди сучасних веральців. Але він платить, як американський мільйонер в допризисні роки чи, як цей покійничок Ставицький. Аби його шкільні скоріше йому здати.

Ваше полотно, — каже він, — мені потрібне через два тижні, або зовсім не потрібне. Отакіш менцят, проклятий! Ти розумієш. Анрієт, — „або зовсім не потрібне“? Але я заалакався. Привіт, моя маленька! О, так, так. Зрозуміло, до завтра. Сьогодні я починаю прцювати і одержую перші срібняки, чорт візьми....

Отже я чекаю!...

Повісивши трубку, Дюваль подивився у вікно. Лютневий ранок вповзав у кімнату туман-

ними розсіяними хвилями. З двору долинали крики газетярів і докучливе гурчання сіреї Ролс Ройса.

— Знову цей Ріво. Власний авто. Підковитий нікчема, але зв'язки, зв'язки... А у мене?!.. — Він глянув на канапу, застелену килимом — шлідробкою під перський — і шматок гобелена на стіні, — шлідробку під коштовний оригінал.

Нервовим жестом Дюваль запалив цигарку.

2. ЗАМОВНИК.

Увійшовши цього дня до себе, Дюваль трохи не поморщився від несподіванки. Навустріч йому розв'язною ходою хазяїна з руками в кешенях брюк, потойдуючись на коротких ніжках, ішов його замовник. Квадратова обличчя Ріво з ледве наміченими смужками вусів, виблискувало платиною вставних зубів, нагадуючи персонажі з гумористичного «Канар аншене».

— А-а-а, добрий день, месє Дюваль, Я скористався любязністю вашої квартирної хазяйки і подивився ваш перший зарис. О, так, я знаю. Ви не любите цього. Але платитиму все таки я. І я мушу знати за що. А втім, — нічого — я майже задоволений. От тільки — кепі. Зніміть кепі з цього федерата. Нехай воно лежить біля його ніг. Чи в руці. Так, ще краще, в руці. Як у жєбрака — хе-хе!

Нахиливши голову вліво і примруживши око, він додав шівголосом:

— Поки вас не було, я впустив і натурника. Між нами кажучи: — я не заперечую проти його зовнішності. Про мене, вона мабуть досить непривабли-

ва. Але радий би бути з ним обережнішим. Цей бандит ще досить сильний, щоб вас придушити. А ваша картина нам потрібна точно на строк. І навіть раніше. За кожен день раніш строку — триста франків набавки. Гаразд? До речі — ось і він.

За ширми в далекому кутку кімнати виникла постать в змішаному вбранні федерата часів комуні. Зняв те невідомого кольору кепі звисало над правим оком, надаючи бородатому обличчю похмурого виразу. Але очі світлились ледь-ледь усмішливо.

Ріво спитав через плече:

— Послухайте, як вас там...

— Мене звуть Жан Доде.

— Чорт візьми. Надіюся, ви не родич нашого славного месє Леона Доде?

— Не маю нічого спільного з цим...

— Но, шо! Прикусіть язик! Це вам не квартирка — хе-хе, — під мостом на Сені. І не мітинг пропащих головорізів Кашена і Марті. Ви повинні бути вдячні за те, що дістали роботу за мої гроші.

Та чи й робота це? Постояти на колінах?

— Месє Дюваль, бувайте здорові! Я зайду до вас... одну хвилину, ага, і понеділок на тому тижні. Сподіваюсь, ви вже будете закінчувати. Привіт!

— На коліна, Жан — е-е Доде! Доводило ледарювати!

3. НЕДОВЕРШЕНА КАРТИНА.

Кепі випало з руки Жана Доде і він спитав:

— Мені можна встати, пане художнику? Треба розм'яти руки. Хоч цей, каналія, — пробачте мене, — ваш замовник і говорив, що це не робота, але руки мені болять наче я перетягав з баржі півтора лантухів мокрої соли. Дякую вам. Цигарка мене завжди заспокоює.

Дюваль відклав палітру.

— А що вас схвилювало, мій друже?

— Я знову згадав цю колотнечу кілька днів тому. Як вам це подобається: вони наслідились вивести навіть своїх королівських молодців. Це що ж виходить: нас жде дубинка своїх французьких брунатних сорочок? До дідька і його бусі!

Ви знаєте мою історію. Я давно безробітний, але я людина спокійна. Я не втручаюся в політику, чорт візьми. Тільки мені починає здаватися, що мій друг Клав'є каже правду. Він ходить на мітинги до комунарів і там йому вивернули спідку всієї цієї балаканини дядечків із бурбонського палацу.

Щось згадавши, він ляснув себе по лобі і навіть впустив цигарку.

— От забув вам сказати: на власні очі я бачив тоді очого вашого замовника. Клянуся святим Жаном, він був теж в лавах цих королівських молодців.

(Продовження на стор. 10)

... а ще вас схвилювало, мій друже, — спитав Дюваль.

ФОРТЕЦІ НАРОДНОГО

В XIII столітті у безлюдних і неродючих степах кочовники - татари заснували левелітський порт Качибей. Незабаром Литовська держава одвоювала його й збудувала поруч малесеньке місто тої самсі назви. А літ через двісті Качибей знову дістався татарам і коли вони визнали владу турецького султана місто було перейменовано на Хаджибей.

На високому березі, де нині бульвар Фельдмана стояв великий кам'яний замок з зубчатыми стінами й вежами. В середині замку містилося житло панів і пороховий льох, а на отрогах фортеці стояли пармаги.

В стіну по ярах виростали хутори. Оселялися там втікачі з феодально-гетьманської України. Так виникли селища Дальник, Нерабайське, Усотові хутори, Мліни — нині притороди міста.

Виконуючи наказ Катерини II, генерал Гудович і віце-адмірал Де-Рібас завоювали Качибей 8-го вересня 1789 року і розпочавши через п'ять років будівництво великого міста зробили його торговельною фортецею купецького півдня, назвавши те місто Одесою.

Кріпаки, що з усієї кріпацької Росії втікали до цього «вільного» міста співали тоді:

А в Одесі добре жити:
Мішком хліба не носити,
На панщину не ходити,
Подушного не платити.

Знищивши царат, капіталізм і купецьке «сословіє», радянська влада перетворила Одесу на здравницю, де трудящі мають змогу набратися сил, вилюкуватися.

Одеса, як курортне місто, має велетенське значення не тільки для трудящих України, а й всього СРСР. Недарма-бо Держплан СРСР у березні д.р. асигнував на будівництво курортів України 35 мільйонів карбованців, з яких значна сума піде на розширення курортних закладів Одеси. І це цілком природно. В Одесі маємо шість курортів: Хаджибей, Куяльник, Лермонтовський, Аркадія, Люстдорф і Холодна Балка. Устатковані найпередовішим досконалим обладнанням, Одеські курорти мають ще й такі от лікувальні засоби, як м'яке південне сонце, цілюще повітря, море, пріазь, виноград.

**

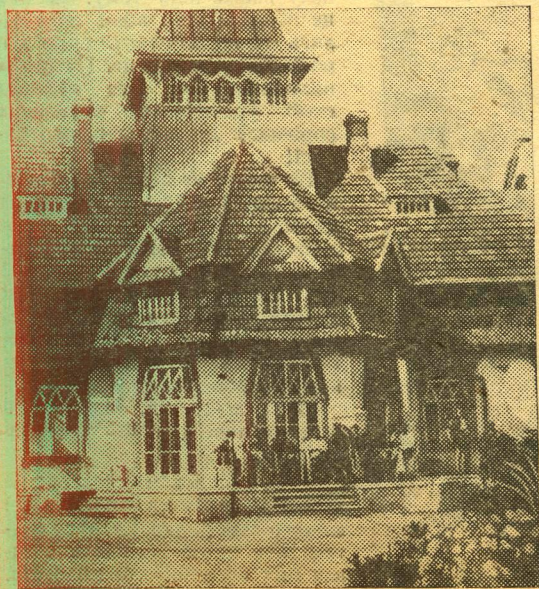
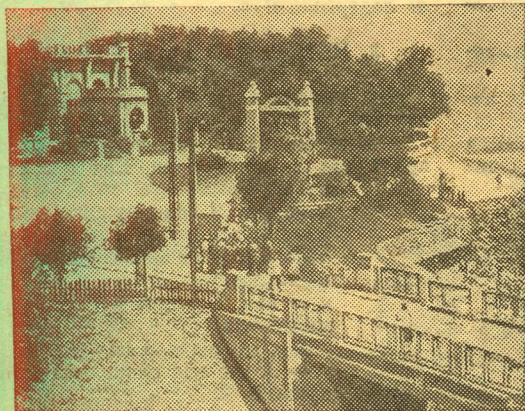
Виявляється, що миргородська калюжа, так старано описувана Гоголем, існувала через те, що тут б'є мінераль-

НА ФОТАХ — окремі куточки і краєвиди з найвідоміших курортних місцевостей Радянської України.

ЛІВОРУЧ: краєвид в придніпровському курорті „Соснівка“. Нижче — курзал і пляж в „Аркадії“ (Одеса). Внизу один з куточків Миргородського курорту.

ПОСЕРЕДИНІ: Купання дітей в Люстдорфі (Одеса).

ПРАВОРУЧ: Ставки в парку Хаджибейського курорту. Парусні човни в „Аркадії“. На двох нижчих фотах: Березівські мінеральні води (під Харковом) — один з курортних корпусів і кіоск над джерелом мінеральної води.

ЗДОРОВ'Я

на схилі невисокого Дніпро-
го межиріччя, курорт-Березів-
ські Води — розташований
в мальовничій місцевості. З півно-
чної річки Уди — ця місце-
вість високою лівою за-
мкнута долиною вкритою
лісом. І от сюди, в ці місця
зростають Харкова, Донбаса,
Дніпропетровського шовесни з'їжджа-
ють на лікування своє здоров'я.

Річка, луки — це тільки тло.
Вони це вабить до себе тисячі
людей та колгоспників. Березів-
ський курорт набув гучної слави через
своє цілющу воду.

Вже роки тому лікарі звернули
увагу на ці «теплі води», якими кори-
стувалися селяни сусідніх сіл.
В 1930-х роках Харківське медичне
завдання зацікавилася цілющою вла-
стю цієї води і розпочало доклад-
не дослідження.

Вчені товариства були видруко-
вані в журналі Міністерства освіти

(том 123, сторінка 873-875), проте дуже
довго на цю місцевість, на ці води не
звертали уваги. І тільки аж після
Жовтня, коли, зрештою, самі трудящі
почали піклуватися за своє здоров'я,
знову звернулися до Березівських мі-
неральних вод, які тепер стали курор-
том Всеукраїнського значення.

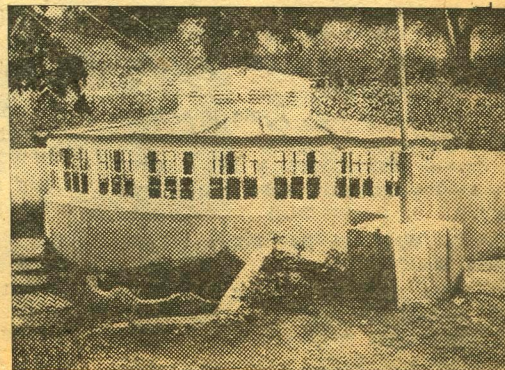
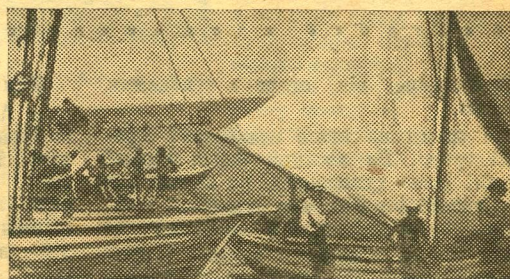
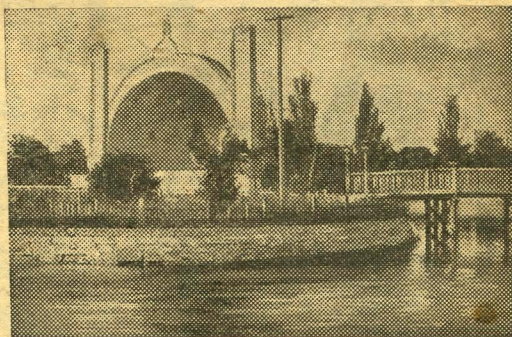
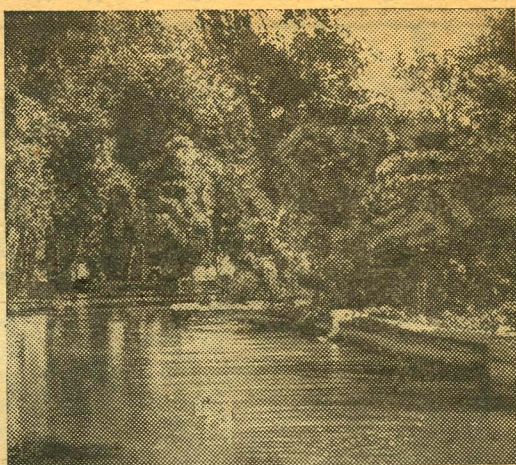
Аналізи води Березівки доводять, що
вмістом заліза та кількістю інших скла-
дових частин вона не поступається
Железноводським водам Кавказа і на-
віть трохи перевищує Липецькі води.

Зважаючи на наявність у воді амо-
ніаку, оксидів, хлору, броду, де
тепер розвинено мережу лікувальних
закладів, лікують хорих на некрофія,
катари шлунку від нервового розладу,
недути виміну речовин, коліти тощо.

До Кавказьких мінеральних вод їх-
ати кілька діб. А до Березівки з Хар-
кова одну годину.

Отже не завжди потрібно їхати лі-
куватися, завантажуючи залізничний
транспорт аж до Кавказу, коли ми
маємо близько себе чудову, цілющу воду.

М. Димний.

... Б л а г а й т е п р о щ е н н я , н е г і д н и к у ! І н а к ш е ...

Підійшовши, він стояв з стисненим кулаком.

— І от ми на нього працюємо? Прокляті гроші. На колінах перед ними? Ніколи! Пане художнику, ви краще від мене знаєте історію, але, здається, цього не було в дні поразок комуні...

Жан зовсім зійшов з позиції і простягнув палець...

— Я переглядав картини з отих-о книжок, що лежать на шматку червоного оксамиту. Ви казали, що копіюєте звідти убрання сімдесяти першого року. Але я побачив там іще дещо. Нема жодного малюнка, де комунар стояв би на колінах. Жодного. Ви чуєте? Вони вмирили як герої. Виходить сюди ваша картина буде брехнею?

Дюваль прикусив губу.

— Як ви кажете, Жане?

— Пробачте, пане художнику, я не мав наміру вас образити. Але на що йому така картина?

Пауза.

— Ах, Жане, на що ви питаєте? Мене вже досить вимучила запитаннями моя Анрієт. Чого це ви посміхаєтесь?

Одразу немов освітлений усмішкою, Жан сів на крісело.

— Я балакав з нею. Дуже правильна мадемуазель...

— Ха-ха! Мій друже, у вас є смак. Але ви обов'язково мене очима сумнівами.

Дюваль пройшов до вікна і знову першого повернувся.

— На що вони, ці сумніви і запитання? Я віддам цю картину, одержу гроші і постараюся забути про неї. Якщо вона згорить, я буду задоволений подвійно.

Жан ляснув себе рукою по коліну.

— Але ж цей королівський молодець із зграї могого однофамільця використовує, їй право, використовує вашу картину. Він виставить її десь, — я не знаю як це робиться, — і стане нахвалитися: ось, мовляв, приятелі, твердіше з цими робітниками! На коліна їх!

Великими кроками Дюваль забігав по кімнаті і відмахнувся.

— А чорт, замовчіть, Жане! Інакше, я справді не докінчу цієї клятої малярини. Ставайте на позицію! Продовжуйте!

— Гаразд, але там хтось дзвонить.

— Ах, як що тість, — це дуже не до речі.

Почувся стук в двері і, не чекаючи відповідей, одвідувач увійшов.

— Ах, це ви!..

Ріво був в новому сірому костюмі. Він не знав берега і голова його нагадувала невдалий шарж на якогось професора.

— Добрий день, месє Дюваль. Хоч цей день здається обіцяє бути не дуже добрим. Ці негідники комуністи збираються сьогодні відповісти на нашу демонстрацію. Вони сподіваються на відсутність Кьяппа. Але ми покажемо цим бандітам!..

Він голосно вишустив повітря після запальної тиради.

— Як діла у вас, месє Дюваль? А-а вітало, вітало! Діло майже закінчене... Тільки вираз у цього мерзотника повинен бути як в побитого собаки. Розумієте? А ви чого підводитеся, Жане-е-е Доде? На коліна!

Доволі сухо Дюваль зауважив:

— Месє Ріво! Одну хвилину. Я дозволю їм підвестися.

— Що? Але я не дозволяю. Він за мої гроші мусить стояти стільки, скільки мені треба, щоб краще роздивитися картину. Отже — на коліна! Не підводиться!

В постаті федерата раптом щось прорвало. Скочивши з запаленими недобрими вогнем очима, він немов готовий був стрибнути.

Несподівано дзвінким голосом виткнув:

— Що? Не підводиться? Пане художнику, коли б це не ваша квартира, я показав би цьому панові Ріво.

Одразу відступивши за мольберт і схопивши зі столика Дюваль стека, Ріво заревів:

— Мовчать! Бандит! Комуніст! Пра-біжник! Я вас примушу...

Натурник випростався на весь зріст. До люті в його очах і голосі домішлася ще огидливість.

— Ха-ха-ха! До дідька! Я відмовляюся від цієї роботи! Геть! Натягніть вам вапні франки! І ось!..

Столик з розкладеними на ньому тубами фарб з грюкотом повалився під ногами Ріво. Наступивши на палітру, він з жахом відбіг за канапу.

— Поліція! Агенти! В нього піж! Він заріже нас, Дювалю!

Театрально рикаючи, але з очима, що бризкали веселощами, Жан звів вгору невеличкий кашеньковий ніж.

— Ха-ха! На коліна! На коліна, королівський молодцю! Ось так. Ставайте сюди! Та швидше! Простягніть руки! Благайте прощення, негіднику! Інакше...

Відсунувши ширму, він схопив свою кепку і шарф.

— Ні, я вас не заріжу, хоч ви заслужали це двадцять разів. Але знайте: комунари на колінах не стоять! І не стоять! Не стоять! Чорт вас забирай! А вас ми ще поставимо. Так, так не-стави-мо!

Він оглянувся на Дюваля, який спостерігав усе це майже захопленими очима митця.

— Бувайте, пане Дювалю! Цей кашенько нагадав мені про моє справжнє місце. Я йду на демонстрацію комуністів. І, як що ця тадина ще раз трапиться на моїм шляху — прокляття! Я не ручусь за цілість її шкіри...

Він вибіг на сходи і двері лишилися незамкненими...

Глянувши у вікно, Дюваль побачив першу колонну демонстрантів, що швидко вливалася в вулицю...

Березень 1934 р.

НАРИС ВОЛОДИМИРА КОШКІНА В ПОЛЯРНОМУ БУДИНКУ АМУНДСЕНА

4-го лютого 1934 року в газетах надруковано таке повідомлення:

«На прохання норвезької місії Народний комісаріат закордонних справ передав їй записку книжку супутника Амундсена — П. Тессема, знайдену радянськими полярниками в латині на мисі Челюскін».

П. Тессем був учасником експедиції Роальда Амундсена в 1918 році на судні «Мод». Записна книжка разом із вкладеними в неї записками на окремих аркушах є чернетки рапортів Тессема Амундсену.

Сам Тессем загинув 1919 року в дорозі до острова Діксона.

Щоденник Пауля Тессема знайшов комсомольний географ, вчений співробітник Всесоюзного Арктичного інституту В. М. Кошкін. Він був учасником першої зимової наукової експедиції мису Челюскін з 1932 по 1933 рр.

Треба сказати, що до 1932 року Челюскіна доходили лише дві експедиції на пароплавах (одна з них — Амундсена) і одна (напівлегендарний штурм Челюскіна) сухопутним на собаках.

Ріг Челюскіна вважався за одне з найнепрístupніших місць Арктики.

Тепер там існує радянська наукова станція з достатнім числом співробітників і організується авіобазу Північного морського шляху.

Подасмо уривки з щоденника т. Кошкіна.

8 листопада 1932 р. вирішено було організувати санну подорож східним узбережжям півострова Таймир, від миса Челюскіна на схід кілометрів 60. Подорож мала на меті зробити деякі гідрологічні спостереження і разом з тим пошукати сліди постійних норвезької експедиції Р. Амундсена. Ця експедиція вирушала в 1918 по 1919 рік в одній із заток східного узбережжя, потім назвала затокою «Мод».

Дні 8-го і 9-го листопада пішли на готування до подорожі, опорядження, заготовлю і пакування корму для собак і харчів для людей. До призначеного дня — 10 листопада — все було готове. В цій подорожі взяли участь я і служник станції Павло Коробка.

Останніми днями температура повітря сягає — 30°. Це була пора полярних ночей. Тривалість денного освітлення 3—3,5 години. Доведеться у маршруті токладатися на місяцеве світло і полярне сяйво. Маршрут свій розраховуємо на 7 днів. Корму для собак беремо на 5 діб і харчів для себе на 10 діб. Можливо в дорозі застане штурм — доведеться мати на увазі все. Беремо в собою теплі хутряні костюми і дві малиці. Готово все, нарти впаковані, чекаємо на призначений день виїзду.

Нарешті — 10 листопада. Сьогодні день холодний. Температура повітря — 30°. різкий східний вітер неприємно відчувається на лиці. В теплих хутряних костюмах нехолодно, навіть душно.

Запрягаємо в нарти деякі найкращі псів і виїжджаємо зі станції мис Челюскін о 9 год. 15 хвил. Видимість погана, хоч помітно починає світити. Не пройшовши і 200 м. наші собаки повернули назад до станції. При всьому нашому бажанні неможливо було примусити собак іти потрібним для нас напрямком. Вони

звертали вбік і поверталися назад. Ми довго — близько години — кружляли коло станції. Стомилися дуже, вимушили себе і собак.

Мені спало на думку відмовитись від подорожі, але тієї думки я не висловив, а лише вилаяв собак. Я цілком розумів, що причину затримки і небажання собак іти, слід пошукати лише тривалою перервою після останнього виїзду. Собак треба періодично тренувати. Вирішив сам іти вперед, може собаки підуть за мною. Справді запряга рушила і пішла швидко вказаним маршрутом.

Спустились до лагуни, яка є на відстані 2,5—3 км. на схід від нашої станції. Рівним льодом, трохи прикритим сніговими застругами ми рушили вперед, держучи курс на знак «Таймира», на острові Песцовім. Криголам «Таймир» поставив цей знак 1913 р., помилково вважаючи це місце за мис Челюскіна. Незабаром рівні поля змінилися торосистими ділянками і наш хід загаявся. Я йшов спереду, вибираючи дорогу, нарти йшли за мною. Трохи не доходячи до берега острова я підійшов до розколин завірюшки 15—20 см.

Вирішив оглянути її. Підійшов ближче і раптом ліва нога провалилась в розколину. Я вхопився за лід і швидко вискочив. Провалився лівою ногою ледве не до пояса. Набрал води у валянок, але вразу ноги не намочив. На це навіть не звернув уваги. Зупиняється, щоб змінити валянки, затримуватися не можна, треба іти. Лише потім почувалося повільне вледеніння і замерзання мокрої ноги.

На західному березі острова під кінець миса почався лід більше торосистий. Ішли зовсім повільно, переміщуючись через накопичення торосистого льоду. На одному з таких переходів зламалась передня перекладина нартів. Павло Іванович швидко зв'язав цю перекладину і ми продовжували нашу путь. Підійшли до затоки, розта-

Роальд Амундсен

шованої за 15 км. на схід від станції миса Челюскін, недоходячи миса «Знак Зорі». Лід в затоці був рівний, очевидно замерзла вона за спокійного стану. Від знака «Таймира» з острова Песцового в напрямі на мис «Зорі» йшла кромка льоду, що на її межі розташовувалась гряда торосистого льоду. Вирішили іти в глибину затоки, обходячи торосисту гряду. Йшли рівним льодом. Швидко пересувались в напрямку «Знак Зорі».

День був маленький і це заважало орієнтуватися в місцевості. О пів на першу почав сходити місяць. Красивий у таких північних широтах схід місяця. Коло мису «Зорі» в 150 м. від знака кінчалась кромка льоду і починалась вода. Далі вглиб протоки Вількіцького була чиста вода. Де-не-де на горизонті в північному і північно-східному напрямку бачили поля крупно-битої плаваючої криги. На сході до горизонту виднілась відкрита вода.

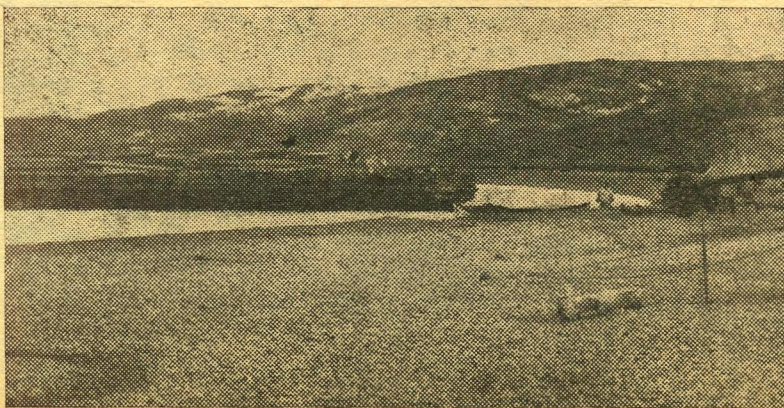
О 13 год. 10 хвил. ми були на траверсі колишнього табору (цей табір ми поставили під час першого жовтневого маршрута 11-X—32 р., коли ми в чотирьох зробили санну подорож).

Тут ми відчули сильну втому. Собаки теж помітно стомилися і часто зупинялися.

Іти було темно. Високо на горизонті зійшов місяць, красиво освітлюючи кромку льоду і воду. На водяній поверхні помітні були сильні випари, утворювався молодий лід. Іти далі через відсутність видимості було неможливо. Вирішили вибрати підходяще місце щоб влаштувати табір. Підійшли ближче до берега. О 15 год. 15 хвил., тобто о 3-й годині вдень, зупинилися.

Місце для табору вибрали в ложині серед двох невеликих сопок, що, очевидно, складалися в четвертичних відкладах. Серед цих сопок швидко нап'яли намет. Розпалили примус і перш за все поставили чайник. Під час маршруту мучить спрага. Води напиться ніде.

Вгамувати спрагу снігом неможливо. Розтоплюємо сніг у чайнику і готуємося пити снігову воду. Вгамувавши спрагу відчуваємо зовсім бадьоро. Потім ставимо чайник, готуємо чай і вечерю. Розпрягаємо собак й розводимо їх на довгій веревці, викидаємо в снігу для кожного гніздо. Це гніздо рийється для того, щоб собака не замерз (у мерзломому снігу він сам собі зробити гніздо не може). Розпрягли собак, влізли в намет і почали готувати обід. Обід був убогий: суп. Примус в наметі горить весь час,

База рятування героїчної експедиції челяускінів. Ванкарем

стає тепло, але теплих костюмів скидати неможливо.

О 20-й годині нагодували собак. Кожному дали по належній порції медвежого м'яса, тобто один кілограм м'яса на кожного пса, і почали готуватися спати. Вітер помітно посилюється, температура повітря — 30°. Послали постелі. Постелі це спальні мішки і хутряні малиці.

Пишемо щоденник, робимо підсумки першого переходу, тобто сьогоднішнього дня. При вході до намету ставимо рушницю. Готуємо на всяк випадок: уночі може прийти непрохані гості—ведмеді. Роздягаючись переконаюся, що ліва промерзла нога мокра. Сухшити неможливо, бо коло примуса хіба висухити.

Залізли в мішки, потушили примус, і почався наш болісний сон. Мішки занадто тісні, непрактичні. Зроблено їх з бар'ячної шерсті, дуже холодні. Наші муки доповнює і збільшує раптове гавкання собак, що сповіщали про наближення ведмедя. Таких виходів з намету за ніч було п'ять, очевидно ведмеді проходили в стороні серед торосів.

Настав ранок 11 листопада. Вночі спали препогано, години 2-3 не більше. О 7 год. 30 хв. вирішили вставати. Наше підіймання почули собаки і швидко нагадали про себе.

Ще наполовину перебуваючи в спальному мішку, розпалили примус і поставили чайник. Як неприємно вилазити з обігрітого спального мішка в холодний намет. На дворі погода тиха, але морозна.

Павло Іванович, вийшовши з налатки, повідомив, що температура — 32°. Наш сніданок—рибні консерви, що ми їх гріємо на примусі, і какао з сиром і маслом. Хліб сильно замерз. Ми сокирою відрубали його кілька шматків і гріємо на примусі. Поснідавши, збираємо речі, виносимо з намету, знімаємо намет і ув'язуємо все на нарті. Собак вранці не годують. Шматок хорошого м'яса чекає їх лише увечері по закінченні робочого дня. Все приготовано і ув'язано. Рушаємо в путь. Голосне погукування на собак «взяли» і ми рвонули вперед.

Погода різко змінюється на очах. Розхлився вітер, почалась поземка. Видимість кепська. Минувло півгодини, вітер збільшується. Далі ніж на 200 метрів, нічого не видно. Рельєф горбкуватий. Нам треба обійти кілька грнд. Вирішили спуститись до берега і вийти на лід. Зіхали до берега. Тут помітно тихіше. Лід рівний, лише зрідка з сильними застругами. Ідемо по льоду, не гублячи з виду берега. Іду спереду, вибираю шлях. Видимість погана. Посуваємося поволі.

Далі лід пішов краший. Добравшись до миса, повернули на схід, в напрямку на одинокий близько берега острів. Цей острів під час минулої нашої подорожі товариші визнали за острів Локвуда, на яко-

му повинен бути за вказівками Амундсена кам'яний знак. Та очевидно, це твердження помилкове.

Доїхали до острова. Він є на відстані 500 м. від берега. Площа його 120×80 м. Над рівнем моря підноситься він на 7-8 м. Складається із сланців. Далі на північ, кілометрів на 2 від берега, другий острів. Береги затоки, що її доводиться обходити — східний і південно-східний, похилі, низинні. Сама ця велика затока складається з цілого ряду невеликих заточок. Вдлинні від берега вглиб материка тягнуться рівна висока града, на карті Амундсена названа — плато короля Оскара. Від острова взяли курс на високий крутий мис. Добрались до цього миса о 15 год 45 хв. і вирішили розташувати тут табір. За сьогоднішній день пройшли 30 кілометрів. Дорогою зустріли свіжий слід ведмедя. Місце для табору вибрали захищене від вітрів з трьох боків. Розташували намет і знову — звичайний наш обід, чай, сон.

Уранці, проснувшись лише, почали готувати сніданок. Павло Іванович повідомив, що він погано себе почуває. Захворів. Грива сторона обличчя дуже опухла. Скаржився, що дуже болить голова. Я вирішив лишити його в таборі, а самому без собак піти мішки далі. Повідомив йому, що о 3-й годині дня повернусь до табору. Завтра ми повернемо додому. Павло Іванович заліз в мішок і ліг. Видно — парень сильно прихворнув.

Я пішов вперед. Ще вчора, коли зупинились, мені здалося, що знак і острів Локвуда повинні бути не далі 5 кілометрів від нас (острів Локвуда, як описав Р. Амундсен, розташований поблизу постійки зимовика). Вирішив іти берегом. Ще було темнувато. В міру просування вперед ставало світліше. Берег тягся піскуватий і похилий. Неподаліку видно було невеликий мисок, що врізувався в берег і утворював дві неглибокі заточки. У напрямку на північний схід помітив чорну смугу другого миса, на якому неозброєним оком було видно, слабо окреслений контур знака. В бінокль добре було видно знак, що виступав на рівному майданці. Безперечно цей знак був розташований на острові Локвуда. Ставало

чимраз світліше. Я наближаюсь берегом до своєї мети.

Уважно оглядаю в бінокль берег. Помітив на березі похилий стовпчик. Іду до берега і уже добре бачу поставлений людиною метровий стовп. Його вставлено в купу каміння. Окинувши оком місцевість, я помітив, що в 60 метрах від цього стовпчика стоїть хатинка. Підійшов до стовпчика на шосьму прибіта мідна пляшка у вигляді гриба з таким написом Astronom Observat.

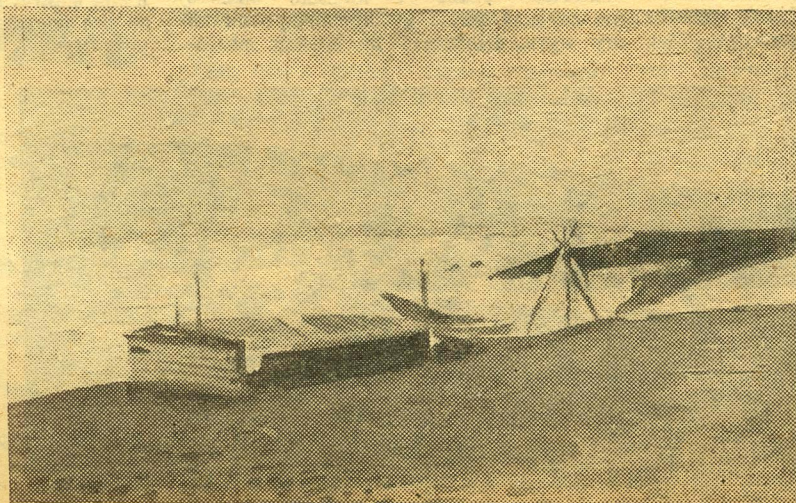
Метрів на сорок далі на схід коло берега — другий стовп завдовжки до 2 м. і 30 см. завтовжки, так само встановлений в кучу каміння, але певно від вітру упав. Можливо навіть, що звалили ведмеді. До стовпа шурпами притвинчена коробочка з прокресленими на ній стрілками. На коробці напис: «Травень 1919 р.» з цифровими вказівками магнітного нахилу цього пункту.

Повернувшись до хатинки. Наблизившись до неї метрів на 10, зупинився. Зовнішнє враження, шибі ведмежа берлога. Дуже замечена снігом. Кілька разів крикнув. Вистрелив. З дверей хатини вискочив псець.

Поруч з хатиною з правого боку її (як дивитись на море) стояла, замечена снігом шлюпка. Спробував її одкопати, але без лопати не міг. Тим часом помітно стемніло. Через годину — півтори буде темно. Спереду залишився ще знак. Треба було йти, оглянути й встигнути повернутися до табору. У східному напрямку від хатинки в 25-30 м. руїни якоїсь будови. Все засипано снігом. Позаду хатини в 7 метрах стояла не висока кам'яна піраміда гурій. В ній раніше стояла дерев'яна жердина з прапором метрів три завдовжки. Нині ця жердина лежала на землі коло кучі каміння.

Оглянувши все кругом, підійшов до хатинки. Входячи в неї на всяк випадок взяв наган. Вхідний отвір стансвив з себе дуже маленьке віконце розміром $\frac{3}{4} \times \frac{3}{4}$ м. Очевидно ще раніше були дві рі, але нині вони замечені снігом і прохід в середину хатинки дуже малий. В неї вело багато песцових слідів.

Ввійшов у середину. Все замечено снігом. Хатина зроблена з плиток сланця. Розмір хатини $3\frac{1}{2}$ на 3 м., вишина до 2 метрів. Зроблено її акуратно. Дах дерев'яний оббитий в середині брезентом. Є димар. В кутку коло стіни стоїть напіврозвалена піч. Стеля прогнила, має великі щілини, через них сиплеться сніг. Посеред хати стоїть невеликий столик. Обережно змів зі столу сніг, оглянув, але нічого не знайшов. Підійшов до лівого кутка хати. Тут снігу менше. По стінах прироблено полицки. Частина цих полицок від тягару снігу впали. Сніг дуже змерзся і становив з себе справжній фірн. Счищати його було надзвичайно трудно. На одній полиці, що на ній було найменше снігу, я знайшов багато банок—

Зовнішній вигляд будинка Амундсена

металевих і фанерних. Поміж ними лежали коробочки від сигарет, мармеладу і цукерок. Уважно перебираючи ці коробочки я в одній з них знайшов щоденник Пауля Тессема, одного із учасників норвезької експедиції Р. Амундсена, що загинув, повертаючись звідси на острів Діксона. Щоденник написано норвезькою мовою. Незнання останньої не дозволяло мені познайомитися з ним. В решті коробок були різні дрібні речі: гребінці, щіточки, голки, нитки, гудзики. В металевих банках стояв чай.

Докладно оглянути все я не міг, бо вже було темно. В другому кутку лежало кілька банок консервів круглих і прямокутних. Шукати і ритися далі, не прибравши снігу, я не міг. Та до того ще зовсім стемніло. Вирішив лишити цю справу і йти далі до знака Локвуда. Взявши щоденник дві коробки консервів і маленьку стаместку — вийшов з хатини.

Не маю сумніву, що норвежці тут залишили листа про своє перебування, але короткочасність мого перебування під час полярної ночі обмежувала розшуки. Умови видимості також не дозволяли робити фотографічні знімки. За чотирнадцять років постійки, треба визнати, перебував і досі в хорошому стані. Експедиція Р. Амундсена була однією з найтрагічніших і крупних норвезьких експедицій. Амундсен з учасниками цієї експедиції на судні «Мод» гадав дрейфом досягти до полюса, чого, на великий жаль здійснити не пощастило. Уперше 1918 р. тут побували норвежці, вони виходили північну частину Таймира і провели велику роботу. Рештки зимової хатинки, вимушеної зимівлі з 1918 по 1919 р. — є слід і пам'ятник їхнього перебування тут.

Поспішаю до знака. Видимості нема. Лише зрідка слабо освітлює північне саяво. Нарешті підійшов до знака. Знак перебував на віддалі 1200 м. від хатини в північно-східному напрямку. Стоїть він не на острові, як зазначалося, а на мисі. Вишина його 2 м. Він акуратно складений із плиток сланцю. На північний схід від нього на віддалі 2 км. 2 невеликих острови. Далі на схід, на віддалі 5 км. видно мис. Гадаю, що це мис Провчищева. Знак уважно оглянув, але в ньому нічого не знайшов. Взяв азимут на навколишні місця і вирішив повертатись.

Поволі вибираю дорогу в п'ятмі. Держу напрямом до табору. Підходжу до табору і вже мене зустрічають собаки гавканням. Перше запитання Павла Івановича — «як успіхи, що знайшов?».

Типовий вигляд торосистого моря

Був дуже задоволений, коли я йому повідомив, що постійку розшукано, знайдено щоденника. Стан його здоров'я ніби покращав, але голова болить. Увечері стало знову гірше. Завтра вирішили повертатись. Затримуватися неможливо. Поперше, хвороба товарища, корму для собак лишилося лише на поворотну путь. Словом, треба поспішати. Ввесь вечір просидів коло примуса, впорядковуючи щоденник. Коли закипів чайник розбудив Павла Івановича. П'ємо гарячий чай і обмірковуємо план завтрашнього дня. Раптом нашу розмову перериває гавкання псів.

Швидко вискакую з гвинтівкою в руках з намету, та ба, порушник нашої розмови — ведмідь уже далеко втікає серед темної смуги торосистої криги, освітленої полярним саявом.

Вранці рушили назад. Повертались старою дорогою. Це для нас було багато легше і прискорювало інтересування. Льодова поверхня та сама. На нартах сиділи разом. Собаки йшли добре.

Минули затоку «Мод», виїхали на берег материка і їхали берегом. Денного світла уже не було, світив лише місяць та іноді північне саяво.

Не доїжджаючи одного кілометра до станції, я кажу Павлу Івановичу, що собаки дуже стомилися, і їм потрібний хороший відпочинок, бо сьогодні багато пройшли. Лише вимовив ці слова, де не візьмись назустріч зі станції собака «Андрюшка». А як помітили його наші собаки, так і втомилася. Миттю примчали на станцію. Счинилася гавкотня собак, всі вийшли зустрічати нас. Допомагають випрягати собак, розв'язують нарти. Тільки й чуємо запитання: «Чи

добрались до затоки «Мод»? Чи знайшли хатинку? Що там є?»

Захожу в свою каюту, роздятаюсь і йду в кают-компанію. Там уже всі зібрались. Повідомляю докладно про поїздки спостереження і підсумки маршрута. Відкрили банки. В одній з них було консервоване м'ясо і в другій залита жиром ліверна ковбаса. Консерви вбереглися цілком, не зважаючи на те, що їм понад 13 років. Правда, ліверна ковбаса вже трохи взялася милом. Коштувати їй все-таки ніхто з товаришів не зважився. Докладніше розглянули щоденник Пауля Тессема. Він має багато окремих списаних аркушів, де зафіксовано метеорологічні спостереження і, певно, маршрутні записи. А що ніхто з наших співробітників станції норвезької мови не знав, то переклад лишився загадковим до повороту з зимівлі.

На обкладинці малюнок

худ. М. Корнева

„Вихідний день“

В наступних номерах читайте :

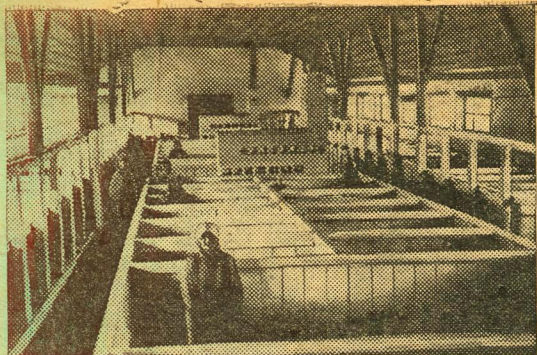
листки з Куби,

з Саара.

Оповідання,

написи,

новели.

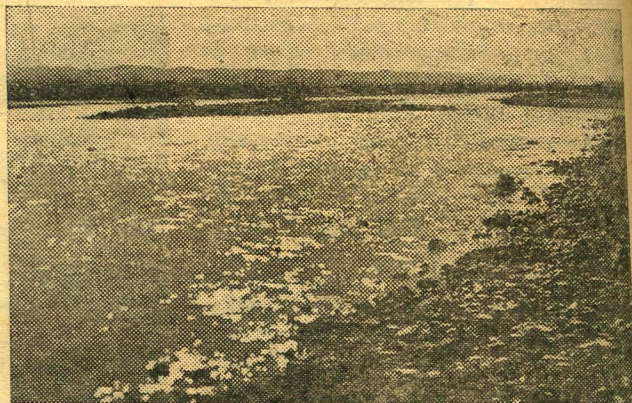
Кілька років тому в багатьох тваринницьких радгоспах з прямої провокації шкідників гуляла теорія гігантоманії і так мовили паладоманії. Вважалося, що треба будувати неодмінно кам'яні палаци для телят, і що повинно все це бути розраховане на тисячі і десятки тисяч поголів'я. Тепер вже всі зрозуміли на що розраховували шкідники. Насамперед омертвити величезні кошти на природно-довгому будівництві „палаців“ і по друге, скупивши тисячі поголів'я худоби, легше її знищити з допомогою недогляду, умисно поширених епідемій тощо.

Шкідників викрито й розгромлено. Партія дала вказівку робити ставку на ретельний догляд, на раціональне годування, наукою зміцнене розплодження — нехай це буде не в палацах, а просто в чистих і теплих, бодай в гликобних хлівах, телятниках і т. п.

На фоті — зразковий телятник в радгоспі ім. Сталіна в Слатині.

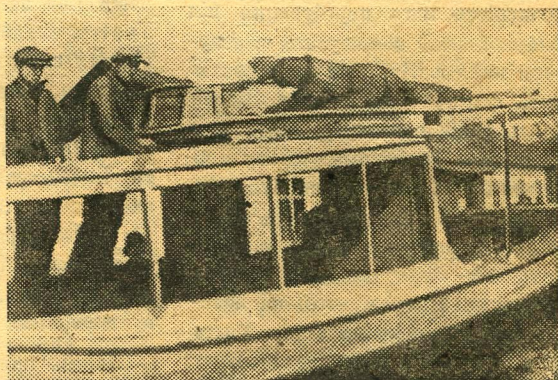
Чирчикбуд. За 40 кілометрів від Ташкенту на допливі Сир-Дар'ї Чирчику почато будівництво величезного Чирчицького електричного комбінату. Річка Чирчик може дати колосальну кількість гідроенергії — до 5 000.000 кіньських сил. Для повного використання цієї енергії має бути збудовано 9 гідроелектроцентралей. Почато будівництво перших 2-х.

На фоті — річка Чирчик в районі першочергових робіт.

Катери на річці Харків. — В наслідок часткового врегулювання і поповнення водних запасів у харківських річках цього року між Харківським мостом і Журавлівкою на протязі кількох кілометрів курсуватимуть 8 моторних човнів. Вони можуть щоденно перевозити до 4000 пасажирів.

На фоті — закінчують ремонт катерів - човнів.

На Балхаш за рибом. На початку цього року з Москви була виряджена на озеро Балхаш автоекспедиція, щоб вивезти з промислів великі маси виловленої риби. Промисли стояли на 400 і більше кілометрів від залізниці. Експедиція складалася з 43 вантажних і 2 легкових авто і 2-х тракторів „Комунар“. Експедиція вивезла велику кількість риби і довела, що радянські автомашини можуть успішно працювати за найгірших умов — на нерозвіданих, льодових дорогах і за дуже великих морозів.

На фоті — машини експедиції виїжджають від станції Еспе на Балхаш.

Вивчення сонця — світла, що його енергією обумовлено життя на нашій планеті, має, звісно, не тільки суто теоретичне значення. Адже давно вже виявлена пряма залежність між особливо енергійною діяльністю протуберанців — астрономічно грандіозних вибухів розплавленої маси сонця, появою так званих сонячних плям та іншими подіями на сонці, — і змінами кліматичних періодів на земній кулі.

Крім того, останнім часом наука все ближче підходить до вивчення можливостей безпосереднього використання сонячної енергії.

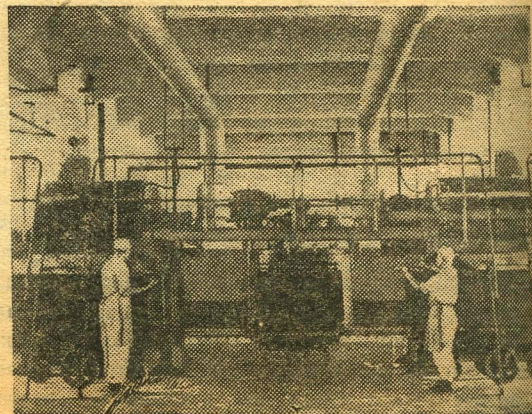
У Харкові профес. Н. П. Барабашев сконструював спектро-геліоскоп — складний прилад для вивчення сонця. Таких приладів є тільки три в цілому світі. Вартість його 10,000 золотих карб.

На фоті — проф. Барабашев з лінзами цього приладу.

Харківський маргариновий завод. Дореволюційних років в наслідок натиску різних масляних королів, зацікавлених в безконкурентному збуті продукції своїх заводиків на маргарин встановився офіційно підтверджений погляд, як на шкідливий для здоров'я людини сурогат масла. Треба визнати, що цей погляд очевидно за певною інерцією зберігається подекуди ще і наших часів. Тимчасом, насправді належне виготовлений маргарин є дуже корисний харчовий продукт. І хоч він, зв'язно, посту ається кориснішою перед коров'ячим маслом, але поживність його не підлягає найменшим сумнівам.

На фоті — один з цехів Харківського маргаринового заводу, збудованого за останнім словом закордонної техніки.

Пишу тобі листа
з далеких берегів —
із Гамбурга,
що хоче стати червоним,
де пароплави
чорними
шерегами
могил —
могила гнобителям
і власникам мільйонів.
У вас —
зростаючи,
країна стугонить...
У нас —
фашисти,
криза,
безро іття...
У вас —
у творчому пориві
кожна мить...
У нас —
панують соціал-бандити...
Та ми

ішикуємось в загоны,
ідемо,
б'ємося як чорти
на барикадах!
Б'ємося
за Дойчланд,
За Sowiet, за Union,
ми б'ємося
за всевітні Ради!
Товаришу!
Імперіалізм війну,
готує проти Радсоюзу на рад.
Та ми не спатимем
в фашистському тилу,
не спатимуть
ротфронтові солдати!
Товаришу!

На кроквах
будівничих днів —
до праці й оборони,
будь напеготові!
Бо спалахнуть
Без тилу,
без фронтів бої, —
бути кожену мить
готовий стати до зброї!
... Я бачу
соняшні колони,
гомінкі —
розмай веселий
Першотравня...
Рот-Фронт!
Я прапора не випущу з
руки!...
Твій брат
по класу,
Петро Браун

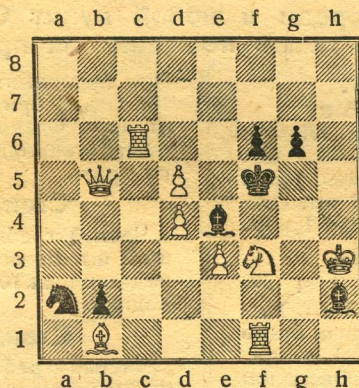
ШАХИ Й ШАШКИ

За редакцією О. О. Алехіна

КОНКУРС НА РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАВДАНЬ

Завдання № 25. С. Мансфільда

II приз на конкурс
„British Chess Magazine“

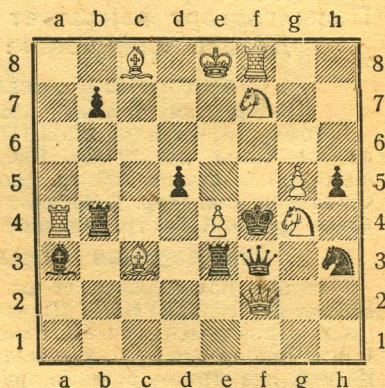

Білі: Кр h3, Ф b5, Т c6, f1, С b1,
К f3, П. d4, d5, e3 (9)
Чорні: Кр f5, С e4, h2, К a2,
П. b2, f6, g6 (7)

Мат за два ходи

Завдання № 26. А. С. Кіппінга

I приз на конкурс
„Falkirk Herald“

Білі: Кр e8, Ф f2, Т a4, f8, С c3,
c8, К f7, g4, П. e4, g5 (10)
Чорні: Кр f4, Ф f3, Т b4, e3, С a3,
К h3, П. b7, d5, h5 (9)

Мат за два ходи

Завдання № 27. Ф. Палича

Білі: Кр b6, Ф e5, С h3 (3)
Чорні: Кр d8, С d1, П. c4, d3 (4)

Мат за 3 ходи

Завдання № 28 Г Гутмана

Білі: Кр g4, Ф g7, К f8 (3)
Чорні: Кр h6, С a5, П g5 (5)

Мат за 3 ходи

Х Р О Н І К А

О Шашкова першість Харкова скоро закінчиться. Перше місце в ній забезпечено майстру Романову. За найближче місце змагаються Рімер, Мельцін і Поспіловський.

О В. Н. Панову, що набрав у змаганні на першість Москви встановлену вищою кваліфікаційною комісією норму, надано звання майстра.

ЗАКОРДОНОМ

О В попередньому номері ми повідомляли про матч між чемпіонами Швеції Штальбергом і гротмайстром Німцовичем, що його блискуче виграв Штальберг з рахунком +5, — 3. Подаємо одну з найцікавіших партій цієї зустрічі.

5 партія м. тча.

Захист Німцовича.

Білі — Г. Штальберг.

Чорні — А. Німцович.

1. d2 — d4 e7 — e6, 2. c2 — c4 К g8 — f6, 3. К b1 — c3 С f8 — b4 4. Ф d1 — b3 (хід цей, одного часу виживаний продовженням 4. Ф d1 — c2, останнім часом знову входить в моду. І справді, він утворює для білих складнішу і багатшу на шанси гру, ніж хід Ф d1 — c2) c7 — c5 (у першій партії матчу Німцович з успіхом застосував інший план розвитку: 4... К b8 — c6 і потім на 5. e2 — e3. 0 — 0, 6. С d3 a5, 7. К g e2 a4, 8. Ф d1 a4 і т. ін.), 5. d4: c5 К b8 — c6, 6. К g1 — f3 К f6 — e4, 7. С c1 — d2 К e4: c5, 8. Ф b3 — c2 0 — 0, 9. a2 — a3! С b4: c3, 10. С d2: c3 a7 — a5, 11. g2 — g3 a5 — a4, 12. С f1 — g2 b7 —

О У Москві розгорнулись на повний хід змагання ММРПС, у яких беруть участь 18 збірних профспілкових команд із 700 учасниками.

О ВРФК Союзу встановив остаточний строк всесоюзних шахматно-шашкових змагань. Вони відбудуться у жовтні у Москві. До участі в змаганнях буде запрошено ряд закордонних майстрів.

b6, 13. 0 — 0 С c8 — b7, 14. Т a1 — d1 К c6 — a5 (Поперед треба було зміцнити позицію ходом 14... Ф e7, дальші можливі ходи: 15. К d4 К: d4, 16. Т: d4 С: d2, 16. Кр: g2 d6, 17. Т fd1 Т fd8 і чорні хоч і гірше стояли б, змогли б, очевидно, захищатись); 15. С c3 — b4 С b7 — e4, 16. Ф c2 — c3 К a5 — b3 (оскільки пункт d6 потребує захисту треба було віддати перевагу К a5 — b7), 17. К f3 — d1 С e4: g2, 18. Кр g1: g2 Т f8 — e8, 19. К d4: b3 К c5: b3, 20. Т d1 — d6 (Тепер позиційні переваги білих безперечні) Ф d8 — c7, 21. Т f1 — d1, Т e8 — d8, 22. Ф c3 — f3! (загрожуючи: Т d6: d7) Т a8 — b8, 23. Ф f3 — g4, f7 — f6, 24. С b4 — c3, Кр g8 — h8, 25. Ф g4 — h4, e6 — e5 (це дає можливість супротивникові негайно форсувати вигравш. Продовжуючи Кр h8 — g8 чорні ще могли захищатись), 26. Т d6 — f3! (Блискуча, хоч і не дуже складна прикидцева комбінація) g7: f6, 27. Ф h4: f6 + Кр h8 — g8, 28. Т d1 — d6! Т d8 — f8, 29. Ф f6: e5, Т f8: f2 +, 30. Кр d2 — d1! Кр g8 — f7. 31. Т d6 — f6 + здався.

ПОСЫЛГОСТОРГ

Москва, 12, Москворецкая, 26/28

ПРЕМИЯ — УДАРНИКУ

ВНИМАНИЮ хозяйственных, профессиональных и общественных организаций заводов, фабрик, новостроек, политотделов, совхозов, МТС, колхозов и др.

Посылгосторг высылает вне очереди в любой пункт Союза по почте и железной дороге следующие культбытовые посылки для премирования ударников:

Стандартная посылка № 1.

Набор для бритья — Цена 40 р. 75 к.

Бритва безопасная МОСШТАМП 1 шт. Лезвия запасн. станд. в/к 10 шт. Кисть для бритья 1 шт. Мыльный порошок 100 гр. Чашечка никкел. 1 шт. Стаканчик никкелир. 1. Зеркало складное 1 шт. Одеколон тройной 400 гр. Кохинор 1 шт. Пудра 1 кор.

Стандартная посылка № 2.

Машинка для стрижки волос ИНТОМ № 1, 1 шт. Бритва РОСИНСТРУМЕНТ (Павловск.) 1 с. 2 шт. Расчесок парикмахерских 1 шт. Ремень для правки бритв 1 шт. Прибор для бритья никкел. 4 предм. 1 компл. Кистей для бритья алюмин. ручки 2 шт. Одеколон тройной 400 гр. 2 фл. Вежеталь — 400 гр. 1 фл. Хинная вода — 400 гр. 1 фл. Туалетная вода — 400 гр. 1 фл. Мыльный порошок — 400 гр. 3 кор. Шампунь порошок 10 пач. Хинное мыло жидкое 1 фл. Пудра 1 кор. Сметка парикмахерская 1 шт. Цена 124 р. 55 к.

Стандартная посылка № 3.

Набор для бритья — Цена 47 р. 75 коп.

Бритва РОСИНСТРУМЕНТ (Павловск.) 1 с 1 шт. Кисть для бритья ал. ручка 1 шт. Ремень для правки бритв 1 шт. Оселок 1 шт. Мыльный порошок 200 гр. 1 кор. Прибор для бритья никкел. 1 компл. Зеркало складное 1 шт. Одеколон тройной 400 гр. 1 фл. Кохинор 1 шт. Пудра 1 кор.

Стандартная посылка № 4.

Набор для бритья — Цена 36 р. 40 коп.

Бритва МОСШТАМП 1 сорт 1 шт. Кисть для бритья 1 шт. Ремень для правки бритв 1 шт. Оселок 1 шт. Мыльный порошок 100 гр. 1 кор. Чашечка никкел. 1 шт. Зеркало складное 1 шт. Одеколон тройной 200 гр. 1 фл. Кохинор 1 шт. Пудра 1 кор.

Посылка № 5.

БАЛАЛАЙКА, самоучитель к ней и запас струн. Цена 28 р.

Посылка № 6.

БАЛАЛАЙКА лучш. кач., самоучитель к ней и струны. Цена 67 р.

Посылка № 7.

ГИТАРА, самоучитель к ней и струны. Цена 55 р.

Посылка № 8.

ГИТАРА лучш. кач., самоучитель к ней и струны. Цена 160 р.

Посылка № 9.

МАНДОЛИНА, самоучитель к ней и струны. Цена 78 р.

Посылка № 10.

МАНДОЛИНА лучшего качества, самоучитель к ней и струны. Цена 100 р.

Посылка № 12.

Фото-аппарат „АРФО“ 9×12 анастигмат одинарн. растяж., светосила 1:6,3 с 3 кассетами и спуском, с набором материалов. Цена 275 р.

Стандартная посылка № 14.

Бритва опасная, Павловская, 1 сорт. Машинка для стрижки № 1. Прибор для бритья. Оселок. Портмоне.

Нож перочинный. Коробка мыльного порошка 400 гр. Кисть для бритья. Кохинор. Мыльница. Настольное зеркало. Одеколон тройной 400 гр. Зубной порошок. Фонарь карманный. Зубная щетка. Ремень для правки бритв. Цена 86 р. 62 к.

Стандартная посылка № 15.

Частый гребень. Расческа дамская. Ножи и вилки по 2 шт. Ложки столовые и чайные по 2 шт. Резина подвязочная 10 метр. Зубная щетка. Зубной порошок. Ходики. Цена 36 р. 30 к.

Стандартная посылка № 16.

Частый гребень. Расческа дамская. Вилки, ножей по 3 шт. Ложки столовые и чайные по 3 шт. Подвязки. Ходики. Зубная щетка. Резина подвязочная бумажная Пудра. Души. Зубной порошок. Цена 56 р. 20 к.

Стандартная посылка № 17.

Частый гребень. Расческа дамская. Ножницы Вилки, ножей по 3 шт. Ложки столов. и чайн. по 3 шт. Подвязки. Настольное зеркало. Будильник. Мыльница целлулоз. Щетка для ногтей. Щетка для зубов. Резина подвязочн. шелковая 10 метров. Пудра. Души. Зубной порошок. Цена 88 р. 70 к.

Стандартная посылка № 18.

Фото-аппарат ящичный 6 1/2×9 1 шт. Кассеты 3 шт. Статив 1 шт. Рамка копирсвальн. 1 шт. Ванны 6 1/2×9 3 шт. Фонарь 1 шт. Станок сушильн. 1 шт. Пластины 3 шт. Бумага 10 шт. Проявитель 15 шт. Закрепитель 15 шт. Цена 115 р. 40 к.

Стандартная посылка № 19.

Фото-аппарат 9×12 Перископ, светосила 1:12 1 шт. Статив 1 шт. Рамка копировальная 1 шт. Ванны 9×12 3 шт. Фонарь 1 шт. Станок сушильн. 1 шт. Пластины 3 шт. Бумага 10 шт. Проявитель 30 шт. Закрепитель 30 шт. Краситель 2 шт. Цена 225 р.

Стандартная посылка № 20.

Фото-аппарат анастигмат светосила 1:6,3, 9×12 1 шт. Кассеты 6 шт. Статив экспортн. 2 шт. Рамки копировальные 2 шт. Фонарь 1 шт. Ванны 9×12 4 шт. Сушильн. станок 1 шт. Темная комната (походн. лаборатория) 1 шт. Пластины 5 шт. Бумага 1/20 10 шт. Проявитель 50 шт. Закрепитель 50 шт. Краситель 10 шт. Ослабитель 20 шт. Квасцы калиевые 1 шт. Магний 2 шт. Клей-паста 2 шт. Цена 400 р. 15 к.

Стандартная посылка № 21.

Комплект детекторного приемника. Д×5, цена комплекта с детектором, телефоном, антенным канатиком и орешков. изолятором. Цена 24 р. 78 к.

Стандартная посылка № 22.

Парфюмерно-косметическая

Мыло туалетное 2 куса. Одеколон цветочный 1 фл. Души 1 фл. Крем молодость 1 б. Пудр. 1 кор. Лак для ногтей 1 фл. Вазелин борн. 1 туб. Шампунь для мытья головы жидкий 1 фл. Цена 43 р. 95 к.

Стандартная посылка № 23.

Гигиеническая

Мыло туалетное 2 куса. Зубной порошок 2 кор. Зубная щетка 1 шт. Одеколон тройной 200 гр. 1 фл. Вазелин борн. Шампунь. Цена 19 р. 84 к.

В указанные цены включена стоимость упаковки и пересылки.

Заказы выполняются по получении полной стоимости посылки.

Заказы и деньги шлите по адресу: Москва. 12. Москворецкая 26/28. Посылгосторг. Наш расчетный счет в Московской областной конторе Госбанка № 6757.

Заказы с надписью „посылка ударнику“ высылаются вне очереди.

НАРКОМЗДРАВ УССР
ХАРЬКОВСКОЕ МЕДИЦИНСКОЕ ОБЩЕСТВО

ВСЕУКРАИНСКИЙ ИНСТИТУТ ЭНДОКРИНОЛОГИИ И ОРГАНОТЕРАПИИ

== ПРОИЗВОДИТ: ==

ГЕМАТОГЕН

(ПРЕПАРАТ КРОВИ) ЖИДКИЙ И В ТАБЛЕТКАХ.
Применяется при малокровии, туберкулезе и рахите.

ФОСФРЕН

(ФОСФОР ДЛЯ МОЗГА) В ТАБЛЕТКАХ.
Применяется при общем понижении тонуса нервной системы, переутомлении, при упадке умственных и физических сил.

СПЕРМОЛЬ

(ВЫТЯЖКА ИЗ СЕМЕННЫХ ЖЕЛЕЗ)
Применяется для укрепления всего организма, нервной системы, улучшения деятельности сердца, при астме и как общее тонизирующее.

ИНСУЛИН
ПРОЛАНОЛЬ
ФОЛИКУЛОЛЬ
ПРО - СПЕРМОЛЬ
ТИР - СПЕРМОЛЬ
ТИР - ОВАРИН

МАММИН
ТИРЕОИДИН
МИОЛЬ
ЛИЕНИН
ПРОСТАТИН
ТИМИКОЛЬ

ЛЮТЕОГЛЯНДОЛЬ
ПРОПРОВАРИН
ЦЕРЕБРИН
ПИТУСПЕРМОЛЬ
ПАНКРЕОСПЕРМОЛЬ
ОВАРИН

ЛЕЦИТОГЕМОЛЬ
ФРЕНОТОНОЛЬ
АДРЕНАЛИН
РЕТИНОЛЬ
ГЕПАТИНОЛЬ
ТОРУЛИН
АРСОГЕМОЛЬ
ФЕРРО - ФИТОЛЬ
БРОМЛЕЦИТОЛЬ
ГЕПАТИН
ОВАРИОГИПОФИЗИН
ГАСТРИНОЛЬ
АНТИТИРЕОИДИН
ЛАКТОПРОТЕОЗАН
СОВЕРГОСТОЛЬ
МИОТОНОЛЬ
ПИТУИТРИН „Р“ (в амп.)
ПИТУИТРИН „А“ (в флак.)
ПАРАТИРОЛЬ
АРСОЛИЕНОЛЬ
ЗИМО - ФЕРРО - ФИТОЛЬ
ИДОФИТОЛЬ
ПАНКРЕОТОЛЬ
ГРЯВИДОЛЬ

ПРОДАЖА ВО ВСЕХ АПТЕКАХ И МАГАЗИНАХ САНИТАРИИ И ГИГИЕНЫ СССР

НКОЗ — УССР

ТРЕБУЙТЕ ВСЮДУ:

УКРКУР

ВО ВСЕХ КИОСКАХ, РЕСТОРАНАХ,
СТАНЦИОННЫХ БУФЕТАХ,
В АПТЕКАХ МИНЕРАЛЬНЫЕ ВОДЫ:

ЛУЧШИЙ СТОЛОВЫЙ НАПИТОК

РЕКОМЕНДУЕТСЯ

МИРРАД

При заболеваниях: желудочно-кишечного тракта
катарра желудка с пониженной кислотностью,
болезнях печени, желчных путей и подагре

БЕРМИНВОДЫ

При заболеваниях: почек, почечных лоханок,
желудочно-кишечного тракта с повышенной
кислотностью, болезнях обмена веществ

РЕКОМЕНДУЕТСЯ

ШЕПЕТОВСКАЯ

При заболеваниях: почечных лоханок,
обмена веществ, катаррах желудка и кишок

ЦЕЛЕБНЫЕ СВОЙСТВА
МИНВОД УКРАИНСКИХ
ИСТОЧНИКОВ ПОДТВЕРЖДЕНЫ
МНОГОЧИСЛЕННЫМИ
НАБЛЮДЕНИЯМИ
ПРОФЕССОРОВ-СПЕЦИАЛИСТОВ

ТРЕБУЙТЕ
СООТВЕТСТВУЮЩУЮ
ЛИТЕРАТУРУ

С ЗАПРОСАМИ ОБРАЩАТЬСЯ: г. Харьков, Горьковский пер., № 12, Укркурорт, тел. 3-41

ОПТОВЫЙ СКЛАД В ХАРЬКОВЕ: ул. Свободной Академии, №